

SEBASTIEN LE PRÊTRE, MARKIES DE VAUBAN ¹

door **Simon IPPEL**

Geboren in 1633 en geheimzinnig overleden in 1707.

Was een weeskind uit een verarmde adellijke familie en bracht het tot Maarschalk van Frankrijk.

Op 17 jarige ouderdom was hij reeds een talent in de vestingbouw en de kunst van het belegeren. MAZARIN neemt hem onder zijn hoede, verleende hem zijn bescherming en geeft hem het privilege van koninklijk ingenieur.

Nam deel aan de oorlog die door Frankrijk en Engeland tegen de Spanjaarden in Vlaanderen werd gevoerd (1666-1668).

Het is na dit succes vol belegeringen van Vlaamse steden en de Noordelijke Nederlanden dat Lodewijk XIV hem in 1676 tot "Maréchal de Camp" (veldmaarschalk) benoemde.

Oprichter van een corps van militaire ingenieurs in 1676.

In 1677 (of 1678) werd hij tot commissaris-generaal benoemd voor de fortificaties die bedoeld waren ter bescherming en verdediging van Frankrijks oostelijke grenzen.

Het is in dit tijdperk dat ook onze stad een verdedigingsgordel kreeg en dit volgens zijn richtlijnen. Zelf is hij hier nooit geweest.

Zijn levenswerk is imposant. Meer dan driehonderd vestingen, waarvan drieëndertig door hem ontworpen en drieenvijftig geslaagde belegeringen staan op zijn naam. Maar ook het bouwen van kanalen en aquaducten staan op zijn naam.

Hij had daarvoor meer dan duizend arbeiders nodig, het waren meestal boeren die hij opeiste, maar ook dwangarbeiders, galeislaven en veroordeelde soldaten.

Werd benoemd tot erelid van de Academie van Wetenschappen en in 1703 tot Maarschalk van Frankrijk.

Door zijn afkomst wist hij wat armoede betekende. Hij gaf uiting aan zijn woede over de uitbuiting van het volk en pleitte voor belastingverlaging (er is dus niets nieuws onder de zon). Hij pleitte voor de afschaffing van de koninklijke tienden en eiste belastingheffing voor de adel. Eén voor die tijd ongehoorde heiligschennis.

In 1707 kwam zijn bestseller op de markt "Project d'une Dîme Royale". Het werd in het geheim gedrukt. Het was een schandaal van de eerste orde aan het hof.

Alleen Madame de Maintenon² (eigenlijk Françoise d'Aubigne, markiezin de Maintenon), die een geheim huwelijk aanging met Lodewijk XIV (1684), steunde hem.

Het hof vermoedde dat de tekst uit hun kringen kwam.

¹ In sommige boeken ziet men ook Le Prestre staan

² Door haar opvoeding was zij een hugenoot, maar werd later katholiek. Trouwde met de dichter Scarron. Werd belast met de zorg over de opvoeding van de onwettige kinderen van Lodewijk XIV met Madame de Montespan en oefende daardoor een zeer positieve invloed uit op de koning. Na zijn dood (1715) leefde zij teruggetrokken tot aan haar dood in het door haar gestichte verblijf voor verarmde adellijke meisjes te St. Cyr.

Het parlement van Parijs sprak een vloek uit over dit werk en verklaarde de "onbekende" auteur vogelvrij.

De koning gaf de Geheime Raad opdracht alle exemplaren op te sporen en te vernietigen.

VAUBAN stief kort daarop, naar men zegt vergiftigd, maar zeker weet men het niet.

BRONNEN

1. "Aan het hof van Lodewijk XIV" door M. KOSSEK;
2. "Encyclopedie" 1962 Amsterdam door Dr. W. CAHN;
3. Uittreksels "Arts Militaires" van DIDEROT en D'ALEMBERT

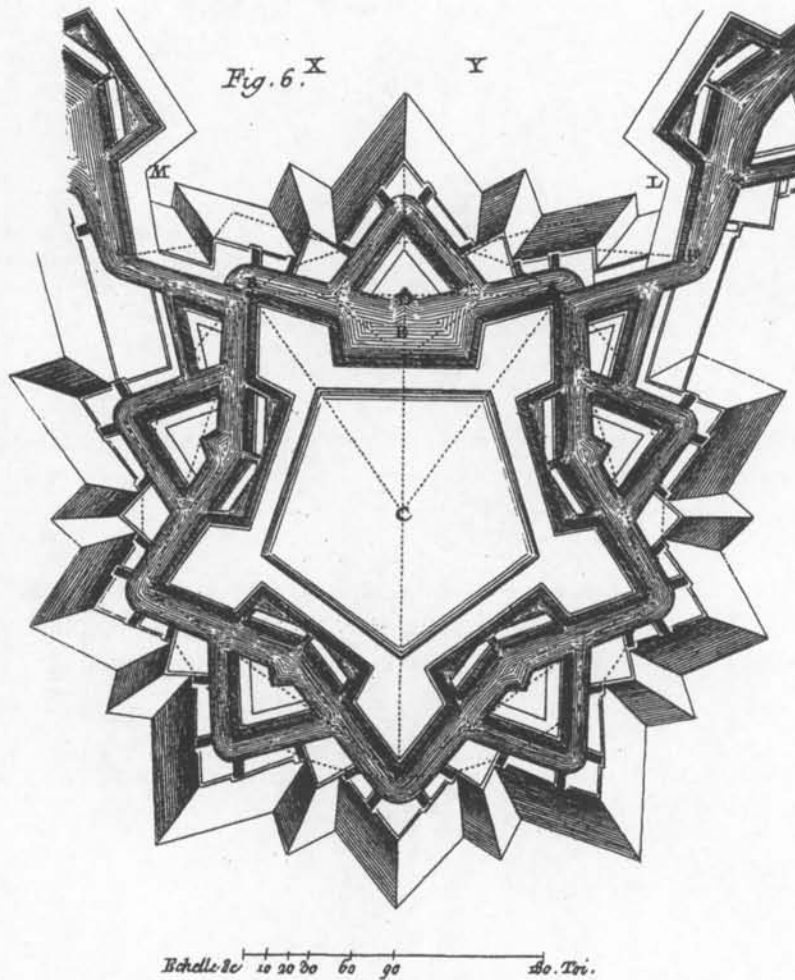

Fig. 6. Is een "citadel plan" waar het verdedigingswerk zeer uitgewerkt is en dat met zijn rug naar de stad staat. Al de tekeningen zijn principes tekeningen die steeds dienen aangepast aan de plaatselijke toestand en deze zijn steeds verschillend.

Wanneer we dit plan goed bekijken herkent men er de toestand van het Oostends bolwerk in. Links van M tot rechts van L zou de zee zich bevinden, daartussen vallen de wallen weg. Tussen deze twee punten rekt men de vestingen wat uit zodat ze zich rond de stad kunnen leggen. Met aan de linkerzijde, naar beneden toe, de haven en dit tussen de verdedigingswerken aan de Oosteroever.

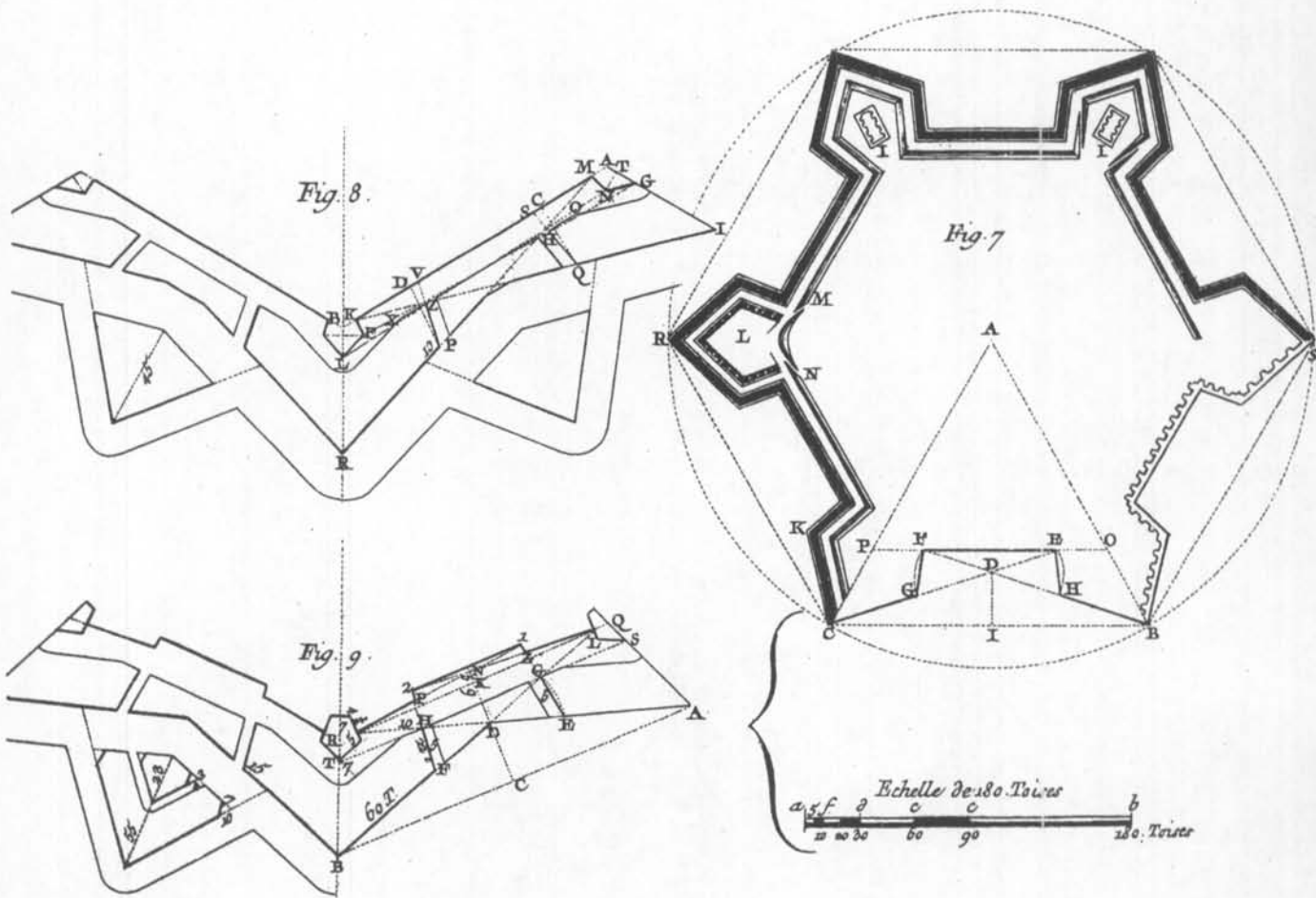

Fig. 7 : Het eerste verdedigingssysteem van Vauban. De streepjes lijnen en letters zijn constructielijnen. I zijn poedermagazijnen op ieder uitzichtpunt. M en N zijn hellende toegangen voor manschappen en kanonnen naar ieder bastion.

Fig. 8 : Is een meer uitgewerkte verdedigingswal door LANDAU of ook genoemd : tweede systeem van "Maréchal de Vauban". Wat duidelijk wijst dat Vauban niet alles had uitgewerkt maar dat anderen, waarschijnlijk onder zijn leiding en door ondervinding opgedaan, de werken hebben verbeterd.

Fig. 9 : Idem maar nu uitgewerkt door NEUS-BRISACK of anders genoemd : derde systeem van "Maréchal de Vauban". Zelfde opmerking als in fig. 8.